

IL-BELT

VICTORIA

RIVISTA MAHRUĠA MILL-PARROĊĊA TA' SAN ĠORĠ — GHAWDEX

Marzu - April 1987

Nru. 35

Jien Nakkuzak.....Inti Hati?

L-awla kienet mimlija daqs bajda. Nies ta' kull età u ta' kull sura. Ilkoll ipaċċu bejniethom. Kulhadd irid jgħid tiegħu. Infetaħ bieb ċkeġken u minnu deħru ħerġin l-akkuzati kollha. Għall-ewwel m'għaraft lil hadd, iżda mbagħad, hekk kif sabu posthom bil-qiegħda, bdejt nilmaħ uċuħ li donni kont nafhom x'imkien. Šabi l-gurnaljisti fetħu mill-ewwel in-Note-book ta' quddiemhom u bdew iħažžu bil-heffa fuqhom Ftakart li anke jien, għalhekk kont mort hemmhekk. Kont ġejt mistieden biex nassisti għall-ikbar proċess tas-seklu. Il-Qorti kienet ġiet mitluba ssib hati lil kull wieħed minn dawħ l-akkuzati bil-qtil ta' Ġesù ta' Nazareth.

L-Imħallef daħal dritt dritt u tela' f'postu fil-gholi. Sabbat darbtejn fuq il-mejda bil-mazza ċkeġkna li kellu, u l-folla paċpaċa hdedit mit-tgемgim tagħha. Għajnejħ kulhadd issammru fuq l-iżbarra ħalli jaraw min kien ser jitla' l-ewwel, filwaqt li fetħu beraħ widnejhom li ma jmorrux jitolu kelma wahda minn dak li kien ser jingħad.

Hu impossibbli ngħidilkom kelma b'kelma kull ma ntqal. Ser niġbor fil-qosor dak kollu li kull akkużat ressaq biex jiddefendi lilu nnifsu.

Pietru: Ammetta li għamel żball u żball kbir, meta ċaħad li jaf lil Ġesù, u ħalef u saħaq li ma kienu jafu. Iżda dak għamlu għax beza'. X'tort kellu jekk wettaq dak l-iżball? Forsi mhux hu kien li f'it qabel, silet is-sejġ u qata' barra widnet il-qaddej ta' Kajfas? Imbagħad, kien talab maħfra, u Ġesù kien ħafirli.

Appostlu: Ammetta li hu u šhabu abbandunaw lil Ġesù fl-aktar mument diffiċli. Harbù lkoll u marru

jissakkru fiċ-Ċenaku. Jaf li ma għamlux sew. Iżda min jista' jlumhom? F'dak id-dlam, b'dawn is-suldati armati bil-bsaten u il-ħbula.... u anke Ġesù-stess kien qalilhom f'it qabel, li jittieħed ir-ragħaj u l-merħla tinxtered.....

Ġuda l-Iskarjota: Ma setax jahbi l-fatt li biegh lil Ġesù. Dak fatt li ma jista' jichdu hadd. Iżda argumenta u qali hu ma bieghux għall-flus. Kien jaf jaġħmilhom il-kontijiet, għax jekk f'it qabel, flixkun zġħir biż-żejt u l-balzmu apprezza mitt dinar, Ġesù kien jiswa ferm iktar minn tletin biċċa tal-fidda. Bieghu għax hass ruħu żvijat. Ried mexxej ġellied u sab bniedem gwejjeđ riekeb fuq ħmara u jippriedka l-maħfra.

Kajfas: (li tkellem f'isem Anna u Erodj) Insista li huma ma kienux jafu eżattament lil min kellhom quddiemhom.

Għaddew aktar minn 800 sena, imma l-ġraġja tal-Fqajjar t'Assisi għadha ħajja daqs qatt qabel.

INT FEJN SEJGER?

Spettaklu Medjovali-Mużikali
dwar il-Ħajja ta' San Franġisk

Post: **TEATRU ASTRA**

Granet tal-Wiri: 21, 29 ta' MARZU u 5 t'APRIL

EZERCIZZI TAR-RANDAN Ara Pagna 8

"IL-BELT VICTORIA"

Revista ta' kull xahrejn

Uffiċċju Editorjali:

Centru Parrokkjali San Ġorġ,
Triq Karità — Victoria, Għawdex.
Tel: 556377

Editorjal**INSAĦHU
L-ISTRUTTURI PASTORALI**

Ftit ġimgħat ilu waqt il-Qdusija Tiegħu l-Papa kien qed ikellem lill-grupp ta' lsqfijiet Taljani li kienu, bhala reġun, qed jagħmlu l-vista tagħhom 'ad limina apostolorum' huwa qalilhom li l-importanza tal-parroċċa fi hdan il-knisja qed tikber.

Il-Papa qal li din l-importanza ma tidhirx biss minn dak li jgħid il-Kodiċi l-gdid imma f'dawk il-hidmiet partikolari li hija twestaq biex tirrendi haġ u attiv il-misteru tal-Knisja u tal-missjoni tagħha li xxandar lil Kristu u tifforma n-nisrani fil-hajja ta' kuljum taht il-gwida tar-ragħaj tagħha. Il-Papa komplja jgħid li l-parroċċa għandha nfluwenza ewlenija biex tqanqal fil-Knisja forum ta' dik il-"qđusija popolari" li hija wiehed mit-teżori l-aktar ta' preġju tal-popolazzjonijiet Insaara tagħna.

Iżda biex isehh kliem il-Papa, fil-parroċċa jrid ikun hemm dawk l-istrutturi pastorali li jirrenduha hajja u effikaci.

Dawn l-istrutturi fil-parroċċa tagħna jeżistu u qed iħallu ġid kbir. Insemmu fost l-oħrajn il-laqgħat tal-kategoriji, il-kors ta' l-għarajjes u dawk li qed iħejju biex jżewġu, il-laqgħat għall-miżżewġin, il-grupp tal-Vokazzjonijiet u l-ġimgħat ta' attivitajiet partikolari li jsiru. Forsi hawn minn jistaqsi: Imma dan mhux iżdażżejż?

Veru qed isir hafna ġid. Imma fil-parroċċa, biex ċerti affarijiet jitmxexew aħjar jehtieġ li jkollok dak li nistgħu nsejħulu 'workshop' attrezzat tajjeb. U ngħiduha bla tlaqġ biex ikollna dan għadna fit lura. Biex il-messaġġ ta' Kristu wassluh haġ u ċar jehtieġ li jkollna għodda moderna. Ghodda li tgħin lil komunità parrokkjali kollha biex tagħraf aħjar il-messaġġ tal-Vangelu. Hawn min jistaqsi: imm x'ġid jista' joħroġ jekk noffri lill-Knisja magna tas-slides, jew kompjuter, jew scanner, jew għotja ta' kotba jew typewriter? Minn jahseb fuq b'affarijiet bħal dawn ma jsirx ġid spiritwali, għadu jgħix fuq l-għatba tas-seklu għoxrin u mhux fi tmiemu. Illum il-pastorali, biex tkun effettiva, trid tkun miġnija fuq apparat modern. Il-Knisja ma tistax tibqa' lura u ma tagħmilx użu minn dak li l-intelliġenza tal-bniedem wasslitu biex jivvinta.

Dawn ukoll meta jiġu akkwistati mill-parroċċa tagħna jkunu opri ġodda; mhux li forsi tiegħu gost thares lejhom imma li mal-medda tas-snin tiegħu gost tara kemm ġid jista' joħroġ fost il-komunità parrokkjali biex tikber u tissaħħaħ fil-qđusija. Jalla li bil-mod nibdeu nagħrfu aħjar x'inhuma l-aqwa u l-iżjed affarijiet b'żonnjużi għall-parroċċa tagħna fiż-żminijiet ta' llum, għax kif qal il-Papa waqt dik il-laqgħa li semmejna fil-bidu, 'l-importanza tal-parroċċa qed tikber u għalhekk tirrikjedi kura partikolari'.

**Messaġġ ta' l-Arċipriet
Wasal ir-Randan!
Ma nahluhx**

Meta tasal f'idejkom ir-rivista tagħna, ikun beda ż-żmien 'qaddis' tar-Randan. Żmien għażiż u żmien mill-iżjed importanti. Żmien ta' r'flessjoni u żmien ta' għabra. Żmien li fih il-bniedem jiġqaf ftit u jeżamina lilu nfnisu u jara x'irid isir biex haġtu tkun aħjar milli kienet qabel.

Affarijiet li jgħinuna:

Hemm hafna affarijiet fir-Randan li jgħinuna. **Il-liturġija** bil-kliem meqjus tagħha u bil-funzjonijiet li jqanqluk, tgħinna nifmu aħjar x'għamel Ġesú għalina biex isalvna.

L-Eżerċizz Spiritwali li jsiru f'kull parroċċa u f'hafna knejjes juruna x'qed jistenna minna Ġesú jekk ahna rridu nimxu warajh. Juruna wkoll fejn stajna nqasna u kif nistgħu nerġghu nakkwistaw il-hena f'qalbna permezz tas-sagrament tar-rikonċiljazzjoni.

Is-Sawm u l-Astinenza jersvuna biex nitgħakksu xi ftit mill-fsied li nkunu darreja l-lina nfnusa fih, u jwassluna biex ikollna xi hġiel żgħir ta' dak li wettaq Ġesú għalina. Huwa veru li l-astinenza trid isir fil-ġimgħat kollha tas-sena, iżda fir-Randan żgur li nifmu iktar l-importanza tagħha.

Il-Via Sagra u l-Istatwi tal-Ġimgħa l-Kbira jpoġġulna quddiem għajnejna l-episodji kollha tal-Ikbar Grajja, il-Fidwa tagħna l-bnedmin. F'kelna waħda għandna hafna affarijiet li jgħinuna ngħixu din l-esperjenza hajja tar-Randan, biex inkunu nistgħu niċċelebraw denjament il-Qawmien ta' Ġesú mill-Imwiet f'Jum il-Għid il-Kbir.

Affarijiet li jtellfuna.

Iżda jekk insibu hafna affarijiet li jgħinuna, daqshekk iefior niltaqgħu m'okkażżjonijiet li jippruvaw itellfuna. Ix-xitan żgur li jagħmel hiġtu kollha biex itellfna. U jsib hafna agenti biex jgħinuh.

Huwa veru li f'dawn il-jiem pajżna jkun mhedi bil-għażla ta' min ser imexx il-fil-hames snin li ġejjin. Huwa veru li moħħna jkun imxerred b'mitt elf haġa oħra, problemi tad-dar, problemi fuq il-post tax-xogħol, problemi f'kull settur tal-hajja.

Ma nħalluhx jittradina b'dan il-mod. Napproffittaw ruħna: Ir-Randan jiġi u jmur, li jibqa' hu, it-tajjeb jew il-hażin li nkun għamilt fih.

L-Arċipriet

ULIED ĠODDA FIL-PARROĊĊA

9-1-87 MATTHEW CAMILLERI iben Emanuel u Carmela nee' Curmi

11-1-87 JOSCELIN HABER, bint Frans u Antonietta nee' Buttigieg

DAHLU QABILNA FL-ETERNITÀ

Rita Cremona 2-1-87 Tereza Caruana 19-2-87

Lorenzo Debrincat 4-1-87 Ġuzepp Cutajar 26-2-87

Mikiel Farrugia 8-1-87 Angolina Portelli 26-2-87

Maria Dolora Attard 15-2-87

Jaf biss li Ġesù kien qed isejjah lilu nnifsu lben Alla. Ċaħad bl-aħrax li żerżaq il-flus f'idejn in-nies biex jgħidu li jridu lil Ġesù msallab. Qal li kellu quddiemu xhieda li għalkemm mhux dejjem qablu bejniethom iżda qablu żgur li Ġesù kien haqqu l-mewt. Hu ma għamel xejn għajr dak li kienet titlob minnu l-kariga tiegħu.

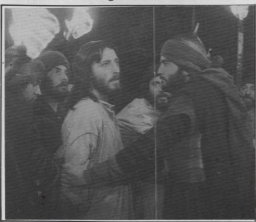
Pilatu: Ipprova jgħid lill-Imħallef li hu kien hasel idejgħ, u għall-mistoqsija li l-Imħallef għamillu jekk kienx irnexxilu jahsej ukoll il-kuxjenza tiegħu, Pilatu niżżel rasu u ma tkellimx. Semma kemm kien thabat biex jehilsu, saħansitra poġġih qrib Barabba, il-bniedem mill-aġħar biex żgur jakkwista l-helsien tiegħu. Hu baqa' jstosi li tort ma kellux.

Raġel: (li tela' jtkellem f'isem l-irġiel kollha) Insista li s-sehem li hu fa kien wieħed passiv. Qalulhom biex jgħajtu kontra Ġesù, u għalkemm ma kellhom xejn kontra tiegħu, hallew il-flus ileqqu f'idejhom jgħammxulhom għajnejhom, u għollew lehinom biex tennew: "Sallbu...Sallbu..." Hu għamel bħalma għamel haddiehor, la iżjed u lanqas inqas.

Mara: (f'isem in-nisa kollha) Ammettiet li kienet fit-triq li tiegħu għall-Kalvarju. Ammettiet ukoll li kienet il-kurżità li harġitha minn darha biex tara dak li kien qed jġgri. Ammettiet ukoll li tkażat b'dik il-mara, Omm Ġesù li marret tgħannaq lil bilha akkużat u anke b'dik il-mara l-oħra li harġet u xxuttat wiċċ Ġesù. Biss qalet ukoll, li mali Ġesù resaq lejja u ratu f'dik is-sura, kienet thassritu u xi demgħat niżlu ukoll minn għajnejha. Iżda ċ-ċanfira li taha xejn ma niżzilha meta qalilha biex tibki lilha nfisha u lil uleddha.

Suldat Ruman: Qal li dmiru hu li jobdi. X'tort tagħtih jekk jġi mgjegħel jagħmel affarijiet li forsi anqas biss jinteressawh. Ġab skuża billi qal li tant ma kiens jimpurtah bil-mewt ta' Ġesù, li iktar kien mohħu jirbah il-libsa tiegħu, u kien għalhekk li qagħad fil-ġenb jilgħab ix-xorti għaliha. It-tezi tiegħu kienet, suldat għandu min hu fuqu.....

Malli ntemmu x-xhieda kollha, l-Imħallef inġabar f'kamartu biex jiżen dak li sama'. Il-folla qalet tagħha u min jixli lil dak u min jinsisti li l-iehor kien hati. Ngħid il-veru anke jien thassibt min seta' kien. U ma stajtx insib tarf. Ma ridtx inkun xagħra waħda f'ras l-imħallef.

Għadda l-hin. Iżda l-folla baqgħet hemm tistenna. Il-ġurnalisti wkoll bqajna hemmhekk. Anqas gidma hobż ma sşuggrajna noħroġ nieħdu li ma jmurx johroġ l-Imħallef u ma nisingħux il-verdett.

Wara ma nafx kemm hin, tbexxaq il-bieb. Għajnejn kulhadd twaħħlu fuq il-persuna ta' l-Imħallef. Ma postu. Fl-Awla waqgħet sikta kbira. Kulhadd isummat jistenna l-verdett. Imbghad, l-Imħallef qam min postu, irranga t-toga fuq spallejgħ, qaħtaq tnejn biex inaddaf grizmejh u b'lehen li damdam ma' l-Awla kollha, qal: "JIEN NAKKUŻA LILEK BIL-QTIL TA' ĠESÙ TA' NAZARETH!" U fil-waqt li qal hekk, ipponta sebgħu l-verwej lejja. Kien qed jakkuża lili! Ridt l-art tiblagnhi. Għajnejn kulhadd waqgħu fuqi. Id-dakha sarkastika tagħhom niffiditni u hassejtni bla saħħa. B'lehen kemmkemm jinstama' lissint: "Imma għaliex?"

U l-Imħallef, b'ton serju, wegħbni: "Dawn l-akkuzati kollha li hawn fl-iżbarra kellhom sehem kbir fil-mewt ta' Ġesù, iżda lkoll kemm huma, min f'it u min hafna, għandhom xi faġha li tiskuzahom u tnaqqsilhom mill-ħtija. Int, kull darba li tidneb, toqtol mill-gdid lil Ġesù, bla m'għandek xejn x'jiskuzak: taf xi tkun tagħmel, taf konn min tkun qed teħodha, u xorta waħda tibqa' sejjir bl-aġir tiegħek. Għalhekk, jien nakkuzak!

"Imma kif?" staqsejt jien, kemmkemm ninstema'. "Int, bħal Pietru, chađtu u bdiltu mad-disco u l-hbieb!

Int, bħall-Appostli, hallejtu waħdu u hrabt għax bżajt li titef il-job!

Int, bħal Guda l-Iskarjota, bgħettu u bdiltu ma' biċċa film moqzie!

Int, bħal Kafjas, wegħajtu f'ħuk li stajt tghinu u m'ghintux.

Int, bħal Pilatu, hsilt idejk biex ma tidherx ikrah ma' shabek!

Int, bħall-oħrajn kollha, hallejt il-ġid jagħmik, il-kurżita tifnik, u l-għażż imewtek!"

Hassejt rignejja jogħtru. Għajnejja ċcajpru u saħħa ma kiens baqgħli. Waqajt...

Dak il-hin l-iżveljarin daqq is-sitta. Kien sar il-hin li nqum. Qatt f'għomri ma naf li fiadq gost bid-daqq ta' l-iżveljarin daqs dal-għodu. Harġni minn holma tal-biża'. Iżda allavolja holma, għadha cara quddiem għajnejja, u bit-tagħlima tagħha hadtha u ma ninsih qatt. JIEN UKOLL hati bil-qtill ta' Ġesù!

IL-LIŻAR TA' TORIN

minn

Dun Lawrenz Sciberras

Fil-knisja katedrali ta' Torin, diġa sa mis-sena 1578 hemm miżmum b'għożża kbira l-LIŻAR ta' ĠESÙ. Il-kardinal tal-belt ta' Torin, Anastasju Ballestrero qal li din ir-relikwija hija "sinjal" ta' Kristu u tal-preżenza tiegħu fostna. U bir-raġun, għaliex mill-istudji xjentifiċi li saru u għadhom qiegħdin isiru fuq il-Liżar harġu riżultati tassew pożittivi, riżultati li jsahħu l-fidi tagħna fi Kristu Feddej.

Drawwiet tal-Lhud.

Għal mentalità l-hudija d-differenza bejn ir-ruh u l-ġisem ma tantx teżiżi. Veru li teżiżi l-firda, imma dment li jibqa' xi haġa mill-ġisem, anke il-ghadam, allura tibqa' dejjem ir-rabta mar-ruh. Veru li qatt ma jkun hemm stat ta' perfezzjoni kif kien qabel, imma r-ruh tibqa' teżiżi u haġa.

Dawn l-idejja għalhekk dwar l-eżiżtenza tar-ruh, jiġġustifikaw l-attenzjoni kbira u l-harsien sħiħ li l-Lhud jagħmlu u jagħtu lill-ġisem tal-mejtin tagħhom. Ir-ruh tibqa' dejjem thoss u tixxennaq li tingħaqad mill-ġdid mall-ġisem. Il-Lhud għalhekk jagħmlu minn kollox biex jieħdu hsieb tal-katavri u jagħtuhom difna li tixriqilhom. Għall-kuntarju katavru li ma jiġix midfun ifisser l-aktar saħta li tista' tiġi fuqu. 1 Slat 14, 11; Ger 16.4.

Thejijiet wara l-mewt.

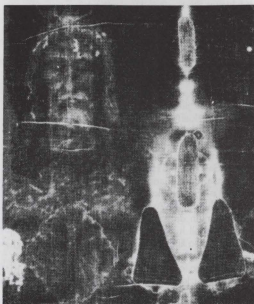
Hekk kif imut il-bniedem, it-ifel il-kbir tiegħu jew xi hadd fost il-familjari tiegħu, jagħlaqlu għajnejh. Gen 46,4 Imbagħad wara biss ftit tal-hin, il-familjari jbdew inaddfu l-ġisem, b'taħlita ta' zjut ifuhu, bil-mirra u sabbara. Ta' min jgħid li dawn il-fwejjaħ iqumu kemxa flus ġmielha. Meta dan ix-xogħol ikun lest, ikefnu l-ġisem mejjat go liżar ġdid, u jgħezwru l-wieċ u r-ras go maktur separat. Il-kulur kemm tal-liżar kif ukoll tal-maktur aktarx li kien ikun abjad. Ta' min iżjed jgħid, li għal-Lhud l-kulur abjad huwa l-kulur tal-viżtu.

Din tad-dliċ biż-żejt ifuħ, kif ukoll il-liżar hija xi haġa li kull bniedem kellu d-dritt għaliha. Tant huwa veru dan, li l-ġi tati l-permess anke f'jum is-Sibt jew f'jum ta' fetisa, li wieħed seta imur jixtrihom. U minn naħa l-oħra, tal-hanab ma jistax jieħad lix-xerref dan id-dritt. (Mixna, Shabbat 23.4). Hekk jiġi spjegat il-fatti kif Nikodemu meta kien ġej lura mingħand Pilatu, xtara "taħlita ta' morr u sabbara" Gw 19,39b. Il-membri tas-Sinedriu għamel dan, biex jidlek il-ġisem ta' Ġesù u jagħtih difna kif tassew tixraqlu.

Meta Kristu qam għorjuż mill-mewt, Pietru u Ġwanni waslithilhom din l-abbar. Telqu jġru lejn il-qabar u sabuħ vojti. Daħal l-ewwel Xmun Pietruu ra l-faxex tal-għazel imqiegħda hemm, u l-maktur li kien madwar rasu". Gw 20,7. Dan għalhekk ifisser li Ġesù kien tassew imkeffen skond id-drawwiet tal-Lhud.

Riżultati pożitivi.

Minn din id-deskrizzjoni qasira dwar il-kura li l-Lhud jagħtu lill-ġisma ta-mejtin tagħhom, wieħed jasal biex jemmen kemm dak li Nikodemu u Ġuzeppi minn Arimatija għamlu mall-ġisem mejjat ta' Ġesù huwa veru.

Issa grazzi għal dawk il-fwejjaq u ż-żejt, għaliex kemm il-feriti, kif ukoll il-bqija tal-ġisem ta' Ġesù, dan ġie stampat fuq il-liżar.

U l-um ix-xjenza waslet għal bosta konklużjonijiet, kollha meħudin mir-riżultat tal-Liżar ta' Torin Fosthomta' min isemmi:

(1) Ix-xewk ta' fuq ras Ġesù, ma kienu sempliċement kuruna, imma ċappa, u dan biex jgħatti l-qorreja kollha.

(2) Il-ferita ta' l-imsiemer saret fil-polz ta' Ġesù, għaliex hekk aktar seta jfalla il-ġisem ta' Ġesù

(3) Mill-kobor tal-ferita li Ġesù kellu fuq għonqu kkaġunata mill-ghadda tas-salib, ġie ikkalkulat it-toqol ta' dan it-travu li għar Ġesù; jiġifieri 65 kilogramma.

(4) Tlieta kienu l-imsiemer li permezz tagħhom Ġesù sefa msammarr mas-salib. Tnejn għal l-idej u wieħed għal RiġlejH.

(5) Id-daqqa ta' lanza dahlet bejn il-hames u s-sitt kustija.

(6) Id-daqqa ta' lanza ta' Ġesù kienet fuq in-naħa tal-lemin tal-kustat ta' Ġesù, u kienet f'direzzjoni vertikali.

Ir-relikwija għażiża tal-Liżar hija għalhekk xhieda ċara u haġa li turi u tixhed kemm bata u sofru dak il-bniedem li ġie mkeffen go l-Liżar.

Konklużjoni.

Ma hemmx haġa tant qawwija u tant meħtieġa sabiex biha naqilgħu s-salvazzjoni ta' ruhna, daqs li wieħed jahseb u jimmedita kuljum it-tbatijiet horox li sofru Ġesù fil-passjoni u l-Mewt tiegħu.

IL-FRATELLANZA TAL-KURĊIFISS

Għalkemm mhix l-egdem fratellanza mwaqfa fil-parroċċa tagħna, il-Fratellanza tal-Kurċifiss nistgħu ngħidu li saret l-iktar waħda popolari mindu twaqqfet fl-1893. Dwar it-twaqqif ta' din il-fratellanza hekk kiteb il-Kan Dun Nikol Vella Apap fil-Yearbook tal-Bażilika tagħna Nru.1 (1975):

"Din il-fratellanza għażiża giet imwaqfa bil-hidma tal-Viċi-Parroku ta' San Gorg Dun Vincenz Zammit. L-ċerimonja tal-ilbies ta' l-ewwel fratelli tal-Kurċifiss, li kienu ħamsa u tletin, giet imexxija mill-Isqof Mgr. Giov. Maria Camilleri (1889-1924) O.E.S.A. fil-15 ta' Ottubru 1893. Il-fratellanza tal-Kurċifiss, li dejjem kellha numru kbir ta' fratelli, il-Hadd 23 ta' Settembru 1894 għamlet l-ewwel festa ta' l-Eżaltazzjoni tas-Salib, (f'din il-Bażilika) fejn kien ħa sehem ukoll l-Isqof Camilleri. Din il-Fratellanza mexxiet ukoll għall-ewwel darba il-Purċissjoni tal-Ġimgha l-Kbira fis-sena 1894. B'diploma tas-6 ta' Frar 1932 din il-fratellanza giet magħquda ma' dik Primarja li hemm imwaqfa fil-Knisja ta' San Gwann u San Pawl f'Ruma. Din il-Fratellanza twaqqfet fi żmien l-Arcipriet il-Kan. Dr. Dun Felic Refalo (1872-1917)."

Għalkemm il-Purċissjoni tal-Ġimgha l-Kbira llum jiehu hsiebha Kumitat imwaqfaq apposta, il-Fratellanza għad għandha sehem kbir fil-purċissjoni. Biżżejjed ngħidu li l-ilbies ta' din il-fratellanza ġiet adattata biex tintlibes minn dawk kollha li jieħdu sehem fil-purċissjoni devota tagħna.

Bl-inizjattiva tal-Kumitat tal-Ġimgha l-Kbira qed issir hidma biex din il-fratellanza tiegħu hajja għida. Hemm il-hsieb li f'xi waħda mill-ġimgħat tar-Randan issir il-Vestizzjoni ta' fratelli godda u għa numru sabiħ ta' rġel inkitbu għal dan il-ghan. Dawk li huma interessati u li mhumiex miktubin fil-Fratellanza tal-Kurċifiss jistgħu jawnaw lil Fr. Louis Bezzina jew lis-Sur Gorg Borg li għew inkarigati minn din il-hidma.

IT-TQARBIN FL-IDEJN

Nhar l-1 ta' Jannar li għadda f'Malta u Għawdex beda jsir it-tqarbin fl-idejn. Qabel dan il-jum fil-parroċċa tagħna saret tnejn xierqa biex it-tqarbin fl-idejn jibda jsir bl-ikbar serjet u devozzjoni. L-ewwelnett saret laqgħa għall-Presbiterium Parrokkjali biex jara x'jista isir biex il-komunità tittejjja sewwa għat-tqarbin b'dan il-mod. Fil-familji kollha għe mqassam fuljett dwar it-tqarbin fl-idejn li kien jispjega ċar kif dan għandu jsir. Barra dan f'diversi okkażjonijiet għe spjegat dan il-mod kif wiehed jista' jitqarbin fl-omelji tal-quddies. Saru wkoll laqgħat speċjali għat-ftal biex setgħu jiġu spjegati lilhom b'mod ċar dan kollu li għe mitlub mill-insara biex jkunu jistgħu jitqarbin f'idejhom. Barra dan kollu fil-quddies fil-bażilika tagħna bdejna nużaw filliera waħda waqt it-tqarbin biex ikun hemm wiśa li min jitqarbin f'idejn jtmxi fil-ġenb u jqarben lilu nfiśu. Nistgħu ngħidu li mađwar ħamsin fil-mija ta' dawk li jismgħu l-quddies fil-parroċċa tagħna llum draw dan il-mod kif jitqarribu u qed jitqarribu f'idejhom.

Imma tajjeb li nfakkru f'dawk il-punti mportanti li nsibu f'dak il-fuljett li tqassam u li jgħidulna x'inhu dak li għandna ngħamlu qabel nitqarribu:

Hejji lilek innifsek sew billi:

- **Tkun li stat ta' hberija m'Alla**
- **Tkun sajjem għall-inqas minn siegħa qabel**
- **Tieħu sehem sħiħ fil-quddies**
- **Tersaq titqarbin b'devozzjoni u qima kbira**
- **Ikollok idejk indaf u ma tkunx bl-ingwanti.**

F'takar li int tkun ser tircievi il-ĠISEM TA' KRISTU.

ĠIMGħA TAŻ-ŻGħAŻAGħ

Mis-16 sal-21 ta' Frar li għadda nżammiet fil-parroċċa tagħna il-Ġimgha taż-Żgħażagħ. Grupp ta' mađwar mija u erbgħin żgħażagħ attenda regolarment għall-laqgħat li saru fis-sala taċ-ċentru parrokkjali. Saru taħdidiet minn Mons Isqof (Ara paġna 7), minn Dun Effie Masini, miss-Sur Joe Sammut tal-Caritas Malta, slide feature mill-

Il-panel li mexxa d-diskussjoni waqt il-play forum

Grupp Djocesani taż-Żgħażagħ u play forum. Fi tmieħ il-ġimgha kien hemm quddies mill-Arcipriet u wara get-together li fiħ hadu sehem l-Astra Folk Group, Tarcisju Gauci, Joe Bezzina u Gorg Camilleri tal-Group 'Dwejra', u Dun Effie Masini. Iż-żgħażagħ marru wkoll jagħmlu xogħol volontarju fil-istituti tad-Djoċesi s-Sibt fil-għodu bħala parti mill-attivittajiet tal-Ġimgha taż-Żgħażagħ.

Iż-żgħażagħ attenti jismgħu taħdita

ROKNA GHAT-TFAL

Għeżież tfal,

Illum se nibda billi nagħmlilkom mistoqsija. Miniex se nistaqsikom kif intom, għax naf li tinsabu lkoll qawwijn u shaħ, għalkemm forsi hakmitkom xi ftit l-influenza. Se nistaqsikom xi haġa oħra. Kif mortu fl-eżamijiet ta' nofs is-sena? Jekk tgħiduli li mortu hażin, inhares lejkom bl-ikraħ u forsi nbeżbiżkom xi waħda wkoll. Imma jien naf li mortu tajjeb u m'għandix għalfejn nagħmel dan. Biss, ninsisti ma' dawk li forsi setgħu marru aħjar, biex jistudjaw iżjed u jagħmlu sforz ikrar biex meta jaslu l-eżamijiet tas-sena tkunu ppreparati tajjeb biżżejjed biex tiksbu riżultat mill-aqwa.

Tfal, ir-Randan issa magħna mill-ġdid. Tajjeb, għalhekk, li f'dan iż-żmien għažiz u qaddis tas-sena, barra li nithejiew sewwa u kif jixraq għall-ikbar festa li għandha l-Knisja - l-Għid - nagħmlu kull ma nistgħu biex nuru u niħobbu lil Ġesù tabilhaqq. U dan nagħmluh billi, l-ewwelnett, nattendu għall-eżerċiżi, jiġifieri l-priedki, li jsiru apposta għalina. Imbagħad, nippruvaw nagħmlu xi ftit sagrifċiżi għar, bħal, ngħidu aħna, ma nieklux helu. Barra minn hekk, naraw li nitolbu ftit iktar mis-soltu u nitolbu aħjar. Fl-aħharnett, inqisu li nobdu iktar lil-ġenituri tagħna, nirrispettawhom f'kull hin, u naraw li ma nonqsuhom f'xejn; aktar attenzjoni u mgħieba tajba fil-klassi tad-duttrina u l-iskola; u eżempju tajjeb kull fejn inkunu.

Dan kollu jgħinna mhux ftit biex Ġesù jkun ferħan bina tassew. U kullhađ jixtieq li Ġesù jkun ferħan bih! Għaldaqstant, mingħajr ma noqogħdu ngħibu skużi jew noħolqu diffikultajiet bla bżonn, inqisu li nwetttu dawn id dmirijiet li għandna bħala nsara, biex il-Qawmien ta' Ġesù Kristu mill-Mewt ikun għal kull wieħed u waħda minna biđu ta' hajja ta' qdusija li twassalna fil-ferħ ta' dejjem fil-Ġenna.

Tfal, ma tridux ninsa ngħidilkom li qabel ma nerġghu niltaqgħu f'farga oħra ta' "Il-Belt Victoria", irridu niċċelebraw JUM SAN GORĠ. Din is-sena din it-tifkira għažiza għalina l-Gorġjani se tkun it-Tnejn 27 t'April. Nittamaw li dak in-nhar, il-koll kemm intom tisingħu l-Quddies u titqarbnu, waqt li titolbu b'hegħa lil San Gorġ biex bħalu jagħmlilkom ftit tajbin li thobbu tabilhaqq lil Ġesù u lil Ommu Marija.

Tata'.

Iz-Zju Peppi

Il-Purċissjoni tal-Ġimgħa l-Kbira

Din is-sena l-Purċissjoni devota u tradizzjonali tal-Ġimgħa l-Kbira mill-parroċċa tagħna ser toħroġ nhar Hamis ix-Xirka. Tajjeb li millum nibdew nitheggu biex l-irġiel, guvintur u tfal jieħdu sehem u jgħinu fl-organizzazzjoni tagħha. Il-Kumitat imwaqqaf apposta biex jieħu hsieb din il-purċissjoni qed jiltaqa' regolarmnt biex jara li kollox jimxi sew bħas-soltu u jara wkoll jekk ikunx hemm bżonn li jsiru affarrijiet bżonjużi. Fil-fatt din is-sena ser jinbidel l-ilbies tal-bellus ta' żewġ statwi, billi iħu jintuza għal hafna u hafna snin.

Iżda dwar il-purċissjoni rridu nżidu dan:

• **Il-Ġenituri għandhom jgħinu billi ma jipretendux li tfal żgħar hafna għandhom jieħdu sehem fil-purċissjoni.**

• **Il-ġenituri għandhom iheggu tfal imfarfrin biex jgħinu u jieħdu sehem**

• **Hadd ma jista' jieħu sehem fil-purċissjoni għax għandu xi wegħda li jgħorr il-ktajjen mingħajr ma jażwa, avolja jkollu libsa u ktejjen tiegħu**

• **Kull min jinkiteb biex jieħu sehem b'xi mod fil-purċissjoni għandu jattendi għal xi laqgħat li jsiru qabel.**

• **Kull min jieħu sehem għandu jagħmel dan b'devozzjoni u serjetà**

• **Kull min juza libsa tal-Knisja għandu jrritornaha meta jkun mitlub, għax kull sena qed jonqsi xi ilbiesi li jiswew il-flus biex isiru.**

• **Hadd ma għandu jippretendi li jżomm il-libsa minn sena għal sena.**

• **Il-Kumitat jirringrazzja li kull min jgħin biex il-purċissjoni titmexxa sewwa bħas-snin l-imghoddiġa.**

Dawk it-tfal, guvintur u rġiel li jridu jieħdu sehem fil-purċissjoni għandhom ikellmu lis-Sur Gorġ Borg, lil-Fr. Louis Bezzina jew lil Kan Dun Nikol Vella Apap.

Żewġ Bradelli Ġodda

Bil-għajnuna u l-ġenerożità ta' xi benefatturi s-sena li għadnett ġew imżanzna żewġ bradelli tal-kewba waħda għall-Varà l-Kbira u l-oħra għar-Redentur. Din is-sena wkoll bil-għajnuna ta' benefatturi oħra ser jiżżanznu żewġ bradelli oħra. Dawn ser ikunu waħda għall-istatwa ta' Ġesù fil-Ġetsemiani u l-oħra għall-istatwa devota tad-Duluri. Minn dawn il-kolonni nringrazzjaw lil dawk il-benefatturi li għenu biex setgħu jsiru dawn iż-żewġ bradelli. Nittamaw li fi żmien mhux il-bogħod jġu wkoll il-bradelli l-oħra li baqa'.

IŻ-ŻGHOŻIJA HIJA TEŻOR: TAHLIHIEK!

Il-punti ewlenin tad-diskors li Mons Isqof Nikol Cauchi għamel liż-żgħażaġh tal-parroċċa taġna fil-ftuħ tal-Ġimgħa taż-Żgħażaġh.

Iż-Żgħożija hija l-isbaħ żmien li minnu jgħaddi l-bniedem. Matul iż-żgħożija, iż-żgħażaġh kollha jharsu lejn iż-żmien u jaraw fih xi haġa li għad trid tiġi, meta bnedmin oħrajn x'aktarx iħarsu lejn iż-żmien bhala xi haġa li għaddiet.

X'toffri ż-żogħżija:

Iż-żgħożija hija żmien:

- li fih is-setgħat tar-ruħ huma fl-aqwa taġghom.
- li fih il-memorja tkun għadha friska u tgħinek iżżomm minjiera ta' affarijiet li jistgħu ikunu utli għalik 'il quddiem.
- li fih l-fantasija tiġri haġna u tixgħel b'kull kelma u b'kull ġest li tara jew thoss jew tisma'.
- li fih l-intelliġenza tkun qegħda tilhaq il-milja taġha u ssir tifhem aħjar haġna affarijiet li s'issa jkunu għadhom mistura.

Iż-żgħożija hija żmien ta' ottimiżmu:

huwa dak iż-żmien li l-parti l-kbira taż-żgħażaġh jaraw l-izjed il-"bright side of things"

Iż-żgħożija hija żmien ta' kuraġġ:

Iż-żgħażaġh huma dawk il-bnedmin li ma jaqtgħux qalbhom. li lesti dejjem jidhlu għal dak li l-ħajja tpoġġi quddiemhom.

Iż-żgħożija hija żmien ta' entusjażmu:

il-qalb żaġhżuġha hija qalb mimlija b'entusjażmu li jgħin bil-bosta biex id-dinja taġna tibqa' iżżomm it-temperatura taġha.

Kif tista' tinħela ż-żgħożija?

1. Bid-DROGA:

li filwaqt li twieġhed il-ferħ u l-hena tkisser moralment u fiżikament lil min jehodha u thalli effett hażin f'dawk li jiġu f'kuntatt miegħu.

2. BIS-SESS BLA EBDA KONTROLL:

li taġhmel mill-bniedem ilsir tal-passjonijiet tiegħu, jitlef is-sbuħija tal-vera imħabba u jaħraq kmieni l-isbaħ żmien ta' ħajtu.

3. BIL-PARASSITIŻMU:

jiġifieri meta ż-żagħżuġh jipprova jgħin minn fuq dahar hađdieħor; jgħix fl-għass u jippretendi li oħrajn jidhlu għalih biex jgħix aħjar.

4. BIL-KUMPAÑNIJA HAŻINA:

Il-Malti għid: "Għidli ma' min taġhmilha u ngħidek x'int". Filwaqt li nemmu li min ikun sab haħib ikun sab teżor, hekk ukoll ikollna nammettu li kumpannija hażina tirvina iż-żgħożija taġna.

Kif nistgħu naġhmlu l-aħjar użu minnha?

Ma rridu qatt ninsew li ż-żgħożija hija l-ewwel u qabel kolloxx iż-żmien tat-thejġija:

- għar-responsabbiltà tal-familja li 'l quddiem xi wħud iridu jwaqqaf;
- għall-ħajja kkonsagrata li xi wħud forsi jkunu diġa qegħdin iħossu s-sejha għaliha;
- għall-ħajja tax-xoġhoł, li titlob mingħand kulhadd għarfien aħjar tad-drittijiet u dmirijiet li hemm konnessi ma' hekk;
- għall-bini ta' soċjetà ġdida, li tkun addatata maż-żmien li fih jgħixu dawk li jiffurmuha.

Tridu tibqgħu Żgħażaġh?

Il-Kittieb Taljan Giovanni Papini kien għamel din il-mistoqsija importanti, li għaliha żgur kulhadd iwieġeb "iva", għaliex kulhadd jixtieq jibqa' żaġhżuġh.

Mela,

JEKK TRIDU TIBQGHU ŻGHAŻAĠH:

- Kunu lesti li tikkumbattu ma' kull maltemp li jiffaċċa quddiemkom.
- kunu kapaċi li thobbu b'imħabba vera, dejjem, f'kull post u lil kulhadd.
- Żommu dejjem fikom xewqa kbira li titgħallmu, u qatt tgħidu: jien naf biżżejjed.
- Żommu dejjem quddiemkom bhala "leader" taġhkom lil Kristu, ż-żagħżuġh ta' dejjem.

IL-FESTA LITURĠIKA TA' SAN ĠORĠ

Din is-sena l-festa liturġika tal-Patrun taghna il-Megalomartri San Ġorġ tiġi ċelebrata nhar it-Tnejn 27 ta' April, billi t-23 ta' April ser jahbat fl-Ottava ta' l-Għid il-Kbir. F'dan il-jum kull membru tal-komunità parrokkjali għandu jagħmel hiltu biex jisma' il-quddies u jitqarben. Biex dan il-jum inqaddusq il-parroċċa taghna jkollna quddies matul il-jum kollu anke wara l-quddies tas-1.00p.m Għalhekk hadd m'għandu jitleq quddies f'dan il-jum. Il-festa liturġika, ta' San Ġorġ tilhaq il-qofol taghha meta mbagħad dak in-nhar fil-għaxija fis-7.00pm Mons Isqof Nikol Cauchi, Isqof t'Għawdex u Dekan tal-Kapitlu tal-Kollegġjata taghna jmxxi Konċelebrazzjoni Pontifikali filmkien mal-Kapitlu u l-Kleru u jagħmel ukoll l-omelija ta' l-okkażżjoni.

U f'dan il-jum għażiż għall-parroċċa taghna jehtieg li nitolbu lil San Ġorġ bl-ikbar għożża u devozzjoni halli jsahħaħ fina l-fidi li hu ma beżax iħalli hajtu għaliha. Nitolbu bħalma kienu jitolbu missirijietna u ngħidulu bil-qalb f'dan il-jum tal-festa tiegħu:

Imqaddes Ġorġi, Martri ta' l-għageb.....Itlob Għalina
Imqaddes Ġorġi, Habib ta' Kristu.....Itlob Għalina
Imqaddes Ġorġi, Difensur tal-Knisja.....Itlob Għalina
Imqaddes Ġorġi, Dawl tal-verità.....Itlob Għalina
Imqaddes Ġorġi, Prinċep tal-Martri.....Itlob Għalina
Imqaddes Ġorġi, Suldat nobbli ta' Kristu.....Itlob Għalina

Dramm dwar il-Hajja ta' SAN FRANĠISK

L-Għaqda tal-Palk Astra dan ir-Randan ser terġa' tippreżenta spettaklu reliġjuż ieħor -INT FEJN SEJJER? kitba ta' Gwann Abela o.f.m., Dramm minsuġ dwar il-hajja simpatika ta' Francesco t'Assisi.

L-ewwel rappreżentazzjoni se ssir is-Sibt 21 ta' Marzu, taħt il-harsien distint ta' l'E.T. Mons Isqof Nikol Cauchi. Id-dramm se jerġa jsir il-Hadd 29 ta' Marzu, u l-Hadd 5 t'April, din tal-aħħar Show Speċjali għall-Maltin (fl-10.00 a.m.)

Barra li hu nisġa tal-hajja tal-Fqajjar t'Assisi, dan id-dramm spettakoluż joffri mistoqsija diretta lil kull wieħed u waħda minna. Huwa drammi li jrid iservi, kif jispejga l-awtur stess, ta' messaġġ għaž-żmenijiet taghna tallum. Mill-qalb ta' Francesco hareġ il-messaġġ haj tal-Vangelu. il-messaġġ tal-Paċi. Id-dramm iżommok għal sagħtejn sħaħ fil-ferħ u fil-paċi ma' Francesco, u juri liema triq għandek taqbad jekk għadek tabilhaqq ma tafx fejn sejjer.

It-Teatru Astra qed jagħmel minn kollox biex jikseb suċċess ieħor b'dan l-ispettaklu medjovali. Cast ta' 1 fuq minn 80 ruħ se jieħdu sehem u magħhom iż-żewġ korijiet tal-Bażilika taghna, Chorus Urbanus u Laudate Pueri. Id-dramm huwa mżewweq b'waqtiem mużikali, kant u żfin.

MILL-HADD, 29 TA' MARZU 1987 IL-HINIJIET TAL-QUDDIES FIL-GHAXIJA

Hdud u Festi: 5.00, 6.30 p.m

Matul il-Ġimgha 5.30 p.m., 7.00 p.m.

(N.B. Matul Marzu l-aħħar quddies ta' fil-għaxija matul il-ġimgha tkun fis-6.30 p.m.)

EŻERĊIZZI TAR-RANDAN FIL-BAŻILIKA SAN ĠORĠ

Mit-Tnejn, 23, sal-Ġimgha 7 ta' Marzu

GHAL KULHADD

Predikatur

Fis-1.45 p.m.

Mons Guzeppi Buttigieg

GHAL KOPPJI MIŻŻEWĠA

Predikatur

Fis-7.00 p.m.

Patri Klement Azzopardi O.C.D.

(Ikun hemm min jiehu hsieb it-tfal fiċ-Ċentru)

Mit-Tnejn 30 ta' Marzu sal-Ġimgha 3 ta' April:

GHAŻ-ŻGHAŻAGH

Predikatur

Fis-7.30 p.m.

Patri Guardjan Albert Micallef O.F.M.

**INTI TAJT SEHMEK GħAR-RESTAWR TA'
L-ARMAR TAL-FESTA TA' SAN ĠORĠ?
JEKK LE KELLEM LIL XI MEMBRU TAL-KUMITAT
"LA STELLA".**